

SWOT-АНАЛІЗ РОБОТИ НАЦІОНАЛЬНИХ ПРИРОДНИХ ПАРКІВ

М.Х. Шершун

*доктор економічних наук, провідний науковий співробітник
Інститут агроекології та природокористування НААН (м. Київ, Україна)
e-mail: M.X.SHERSHUN@ukr.net; ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9947-8949>*

Т.М. Микитин

*кандидат технічних наук, доцент
Рівненський державний гуманітарний університет (м. Рівне, Україна)
e-mail: TAPAC_M@ukr.net; ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8285-6800>*

С.В. Івашинюта

*кандидат сільськогосподарських наук
Надслуанський інститут Національного університету водного господарства
та природокористування (м.Березне, Україна)
e-mail: s.v.ivashyniuta@lis.institute; ORCID: <https://orcid.org/0009-0002-7397-2014>*

В.М. Діковицький

*директор
Нобельський національний парк (с. Нобель, Україна)
e-mail: dvmecolog@gmail.com*

В Україні створено 56 національних природних парків (НПП), які являють собою потужні центри збереження природних комплексів, рекреації, проведення наукових природоохоронних досліджень та екологічної освітньо-виховної роботи. Робота НПП регламентована проектом організації території парку. У його основі — стратегія розвитку природоохоронної установи на 10 років. Комплексний аналіз роботи організації є основою для розроблення стратегії її розвитку. На сьогодні для проведення такого аналізу використовують різні інструменти, зокрема SWOT-аналіз. Нами запропоновано підходи до проведення такого аналізу в НПП. Визначено чинники, що впливають на формування сильних і слабких сторін роботи парків, його можливості для розвитку та загроз. Запропоновано проводити SWOT/TOWS-аналіз роботи НПП з метою визначення стратегічних цілей природоохоронної установи. Для цього запропоновано розглядати взаємозв'язки чинників у секторах “порівняльні переваги”, “виклики” та “ризики”. Проведено, за запропонованим підходом, аналіз роботи Нобельського національного природного парку, що надало можливість визначити перспективи його розвитку.

Ключові слова: природно-заповідний фонд, природоохоронна установа, проект організації території НПП, стратегія розвитку, TOWS-аналіз.

ВСТУП

В Україні 6,7% всієї території держави займають об'єкти природно-заповідного фонду, що є недостатнім показником [1]. Згідно із Законом “Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року” [2], до 2030 р. площа ПЗФ має скласти 9095,1 тис. га, тобто досягнути 15% території, або ж має бути збільшена більш як у 2 рази. Одним із напрямів досягнення такого результату є збільшення кількості НПП, яких на сьогодні в Україні є 56 і займають вони 30,92% площі ПЗФ.

Для виконання завдань, які покладені законодавством, нацпарки мають адміністрацію, ведуть свою господарську діяльність. Робота

парку регламентована проектом організації території національного природного парку, охорони, відтворення та рекреаційного використання його природних комплексів і об'єктів [3]. Проект є головним документом, яким користуються парки, по суті, це стратегія розвитку НПП на наступні 10 років [4]. Важливо провести комплексний аналіз роботи природоохоронної установи, щоб правильно вибрати стратегічні цілі розвитку НПП.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Дослідженням у сфері стратегічного управління присвячено праці таких вітчизняних і зарубіжних учених, як М.О. Багорка,

Л.В. Балабанової, Н.В. Куденка, Г.В. Завгородньої, В.М. Терещенка, М. Портера, Г. Вайнріх, А. Томпсона, Ф. Хедуорі. У цих дослідженнях переважно приділяється увага розробленню стратегій, проведенню аналізу комерційних організацій. У 1963 р. К. Ендрюс запропонував метод, який отримав назву SWOT-аналіз, в основі якого покладено структурування інформації про організацію на 4 основних групи. Г. Вайнріх [5] запропонував інший спосіб роботи SWOT-матриці, який називається TOWS-аналіз. Дослідження вітчизняних наукових праць [6–10] показало активне використання цих підходів при аналізі роботи організацій і розробленні їхніх стратегій розвитку. Однак на сьогодні недостатньо розкрито процеси аналізу роботи природоохоронних установ.

МАТЕРІАЛИ ТА МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕНЬ

Під час проведення дослідження застосовувалися такі методи: абстрактно-логічний — для обґрунтування мети і висновків; монографічний, методи порівняльного аналізу та наукового узагальнення.

Для аналізу використовувалися дані власних досліджень, а також звіт про виконання госпдоговірної теми “Розробка наукового еколого-економічного обґрунтування проекту створення національного природного парку “Нобельський” (номер державної реєстрації 0111U002946).

РЕЗУЛЬТАТИ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

Серед 11 категорій заповідних територій, згідно із Законом [11], найбільшу площу займають національні природні та регіональні ландшафтні парки — 49,5%. Особливістю роботи цих установ ПЗФ є те, що законодавство передбачає поряд з охороною заповідних територій проведення господарської діяльності, розвиток рекреації. У своїй роботі національні парки користуються проектом організації території національного природного парку, охорони, відтворення та рекреаційного використання його природних комплексів і об’єктів. Розроблення Проекту здійснюється згідно з Положенням [3], яке передбачає на першому етапі здійснити збір інформації. Пропонуємо поряд зі збором інформації провести SWOT-аналіз роботи національного природного парку. Доцільно такий аналіз проводити на засіданні робочої групи, до якої потрібно включати як працівників парку, так і місцевих стейкхолдерів (місцеву владу, природолюбів, представників бізнесу).

Учасники робочої групи мають запропонувати своє бачення SWOT-аналізу національ-

ного парку. Водночас важливо, щоб кількість запропонованих позицій була не більшою 10, тобто не більше 10 сильних сторін, слабких сторін, можливостей та загроз. У таблицях 1–4 наведені можливі сильні й слабкі сторони, можливості для розвитку та можливі загрози у роботі НПП.

Нами проведено SWOT-аналіз роботи Нобельського національного природного парку (табл. 5), який створено 11 квітня 2019 р., згідно з Указом Президента України [12]. Парк розташований у крайній північно-західній частині Рівненської області на землях Локницької та Заріччанської територіальних громад Варашського району. У складі земельних угідь Нобельського НПП ліси займають 15367,0 га (60,7%), землі запасу водного фонду — 9282,70 га (36,7%), землі сільськогосподарського призначення — 668,41 га (2,6%). Особливістю Нобельського НПП є наявність 12 озер на його території, які займають площу 935 га.

Флора території парку включає 346 видів і міжвидових гібридів вищих судинних рослин, які належать до 231 роду, 71 родини та 5 відділів. Вона представлена 312 (90,2% усього видового складу) аборигенними видами та 34 (9,8%) адвентивними видами. Фауна території менш вивчена. Тваринний світ хребетних орієнтовно оцінюється понад 300 видами. Особливо багата орнітофауна (68 видів). У Нобельському НПП увійшли 6 об’єктів ПЗФ, площа яких складає 18128,4 га. Загальна площа парку складає 25318,81 га.

Територією Нобельського НПП проходить вузькоколійна залізниця “Антонівка — Зарічне” — найдовша (106 км) діюча в Європі (1895 р.) “Музей історії вузькоколіної залізниці та Поліського краю” — єдиний в Україні музей, присвячений унікальній вузькоколіній дорозі “Антонівка — Зарічне”, у якому зібрані раритетні експонати, що розповідають про історію вузькоколійки та Поліського регіону.

SWOT/TOWS-аналіз показує взаємозв’язки сформульованих факторів через матрицю SWOT/TOWS та дозволяє визначити, як саме виявлені комбінації цих факторів впливають на вибір тої чи іншої стратегії, які “точки зростання” формують ті чи інші “кластери” комбінацій факторів SWOT, які конкурентні переваги території та зовнішні виклики мають стратегічне значення для парку. Саме ці взаємозв’язки дозволяють сформулювати порівняльні переваги, виклики і ризики, які є основою для стратегічного вибору — формулювання стратегічних та операційних цілей розвитку на довгострокову перспективу. Суцільна лінія символізує сильний взаємозв’язок, пунктирна — слабкий (рис. 1–3).

Таблиця 1

Можливі сильні сторони національних природних парків

Чинник	Сильні сторони
1. Географічне положення	Прикордонне положення; розмаїття ландшафтів; близькість до транспортних коридорів, великих населених пунктів
2. Населення, ринок праці	Активність і підприємливість населення; велика чисельність кваліфікованих людей (наука і технологія, мистецтво)
3. Просторова організація	Наявність ділянок, доступних для зелених інвестицій у господарській зоні парку; великі територіальні ресурси у власності адміністрації парку
4. Екологія	Кількість об'єктів ПЗФ на території парку та їх цінність; природні резервати; унікальність ландшафтів
5. Житлова сфера	Різноманітна, естетично приваблива та інфраструктурно облаштована житлова забудова; порівняно висока житлова забезпеченість
6. Інженерна інфраструктура	Забезпеченість водою, електроенергією; модернізація і розширення телекомунікацій; наявність нових очисних споруд
7. Соціальна інфраструктура	Культурно-архітектурна спадщина (пам'ятки архітектури, релігії, музеї); багате культурне життя; розвинена система медичних закладів
8. Економіка	Центр економічного життя, пов'язаного з географічним положенням; потенціал наукоємного інвестиційно-спроможного виробництва

Джерело: сформовано авторами.

Таблиця 2

Можливі слабкі сторони національних природних парків

Чинник	Слабкі сторони
1. Географічне положення	Природна обмеженість території; периферійне положення в країні; віддаленість від магістральних доріг
2. Населення, ринок праці	Високий рівень безробіття, висока частка непрацевдатних, висока частка погано адаптованих прошарків населення
3. Просторова організація	Обмеженість територіальних ресурсів НПП
4. Екологія	Забруднене навколишнє середовище, промислові відходи, акустичний дискомфорт
5. Житлова сфера	Дефіцит житлових помешкань, поганий технічний стан будинків, особливо комунальних
6. Інженерна інфраструктура	Поганий стан вулиць, доріг між населеними пунктами, включаючи під'їзні шляхи, застаріла система збору й переробки відходів, неефективна система опалення, низький рівень розвитку телекомунікацій, погане функціонування зв'язку, висока аварійність на комунальних інженерних комунікаціях
7. Соціальна інфраструктура	Поганий стан матеріальних ресурсів охорони здоров'я, соціального забезпечення, дитячих ясел і садків, шкіл, мистецтва й культури, спорту й дозвілля; низький рівень соціальної безпеки, відсутність коштів на соціальний розвиток
8. Економіка	Відсутнє готельне господарство, слабка система побутового обслуговування, недостатня матеріальна база рекреацій, традиційні низькоконкурентоздатні галузі промисловості

Джерело: сформовано авторами.

Таблиця 3

Можливості для розвитку НПП

Чинник	Можливості
1 Демографічні процеси	Покращення показників природного відтворення населення
2 Економіка	Економічне піднесення в регіоні, країні й у світі; стабілізація ринкових механізмів трансформації власності; зміцнення фондового ринку капіталу
3 Комунікації і туризм	Будівництво міжнародних транспортних коридорів, телекомунікацій, національної мережі швидкісного транспорту; розвиток місцевого й міжнародного туризму
4 Регіональні та міжнародні контакти	Співробітництво з іншими містами; розширення міжнародних контактів; регіональне співробітництво
5. Місцеве самоврядування	Зростання самостійності місцевого рівня; децентралізація і розвиток місцевого самоврядування

Джерело: сформовано авторами.

Таблиця 4

Можливі загрози в роботі НПП

Чинник	Загрози
1. Демографічні процеси	Старіння громади і, як наслідок, збільшення фінансового навантаження на працюючих
2. Економіка	Конкуренція з боку інших вітчизняних і іноземних економічних центрів
3. Комунікації і туризм	Зростання транспортних потоків; загроза навколишньому середовищу; конкуренція з іншими парками як усередині країни, так і за її межами
4. Регіональні та міжнародні контакти	Конкуренція з боку більш сильних партнерів
5. Місцеве самоврядування	Обмеження самоврядування національною політикою (у т.ч. бюджетною)

Джерело: сформовано авторами.

Таблиця 5

SWOT-аналіз Нобельського національного природного парку

Сильні сторони	Слабкі сторони
<ol style="list-style-type: none"> 1. Велика площа НПП; його північна частина — суцільний водно-болотний масив, південна частина — лісо-болотний масив. 2. Високий ступінь збереженості багатьох природних комплексів та їхніх окремих елементів. 3. Значна кількість раритетних видів флори і фауни. 4. 31,8% території НПП включає існуючі природно-заповідні об'єкти. 5. Наявність у межах парку та прилеглих до нього територіях добре збережених історико-архітектурних пам'яток. 6. Значна кількість водних об'єктів (площа 12 озер — 935 га). 7. Приналежність окремих ділянок парку до ІВА-територій (Important Bird Area) та Смарагдової мережі. 8. Високий рекреаційний потенціал території. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Незаконні полювання на землях НПП та вилов рибних ресурсів. 2. Наявність ділянок, які прилягають до державного кордону. 3. Недостатня кількість фахових спеціалістів. 4. Недостатня забезпеченість спецтехнікою для охорони та гасіння лісових пожеж. 5. Недостатня території. 6. Порушення заповідного режиму внаслідок незаконних видобутку бурштину та лісозаготівель. 7. Низький рівень екологічної свідомості місцевого населення.

Можливості	Загрози
<ol style="list-style-type: none"> 1. Зацікавленість діяльністю Нобельського НПП науково-дослідними організаціями: ЗВО, галузевими та академічними НДУ. 2. Участь парку в міжнародних наукових проєктах. 3. Зацікавленість місцевої влади, інших організацій і установ у розвитку НПП. 4. Зростання популярності зеленого екологічного туризму. 5. Міжнародна співпраця парку із природоохоронними установами. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Недосконалість природоохоронного законодавства. 2. Недостатність фінансування НПП. 3. Потенційно висока ймовірність знищення екосистем унаслідок пожеж. 4. Трансформація ландшафтів під впливом антропогенних чинників та змін клімату. 5. Загострення військового конфлікту.

Джерело: сформовано авторами.

Сектор “ПОРІВНЯЛЬНІ ПЕРЕВАГИ”
 Тип стратегії — агресивна, наступальна

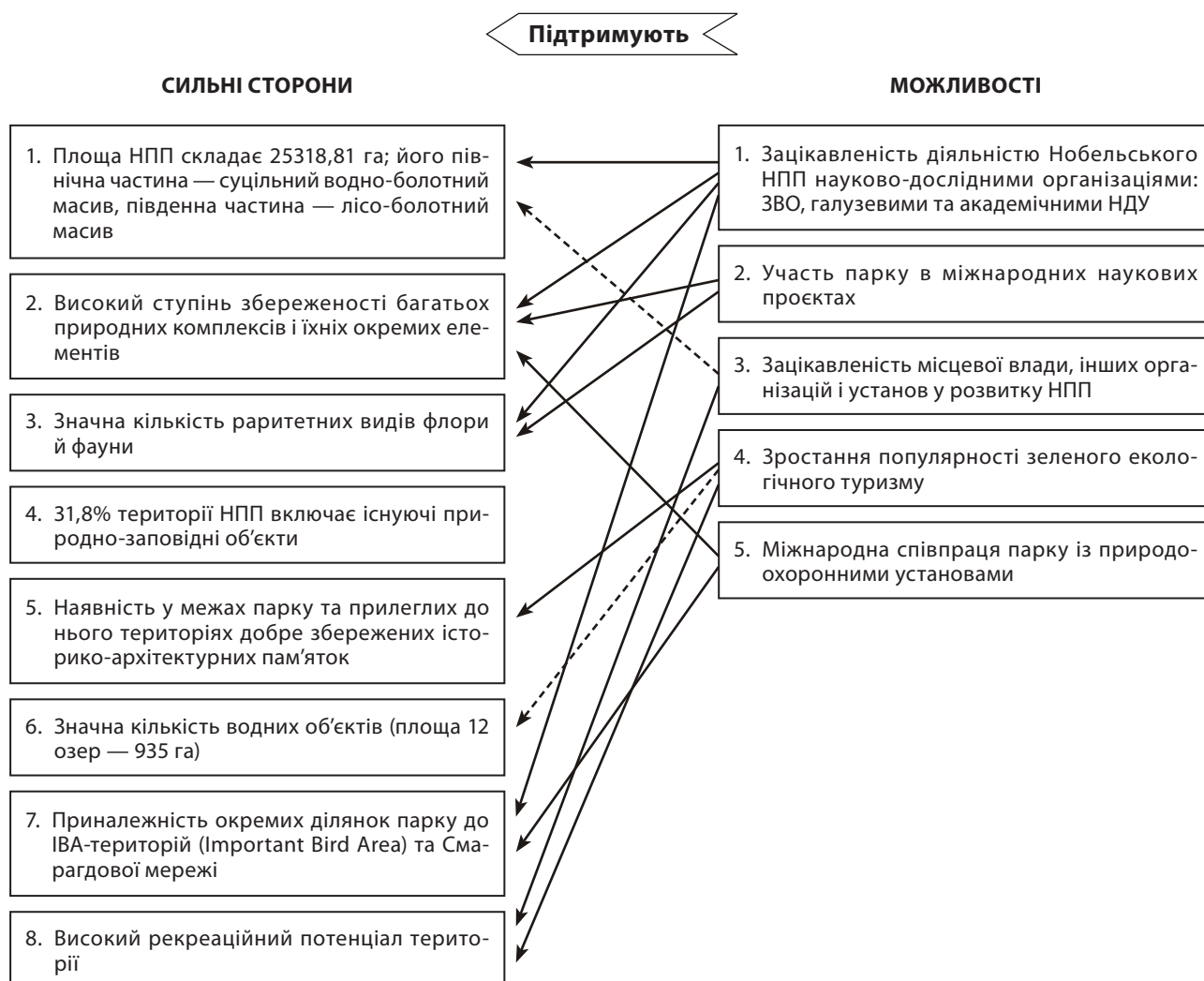

Рис. 1. Взаємозв'язки факторів SWOT у секторі “Порівняльні переваги”

Джерело: сформовано авторами.

Сектор “ВИКЛИКИ”

Тип стратегії — динамічна, конкурентна

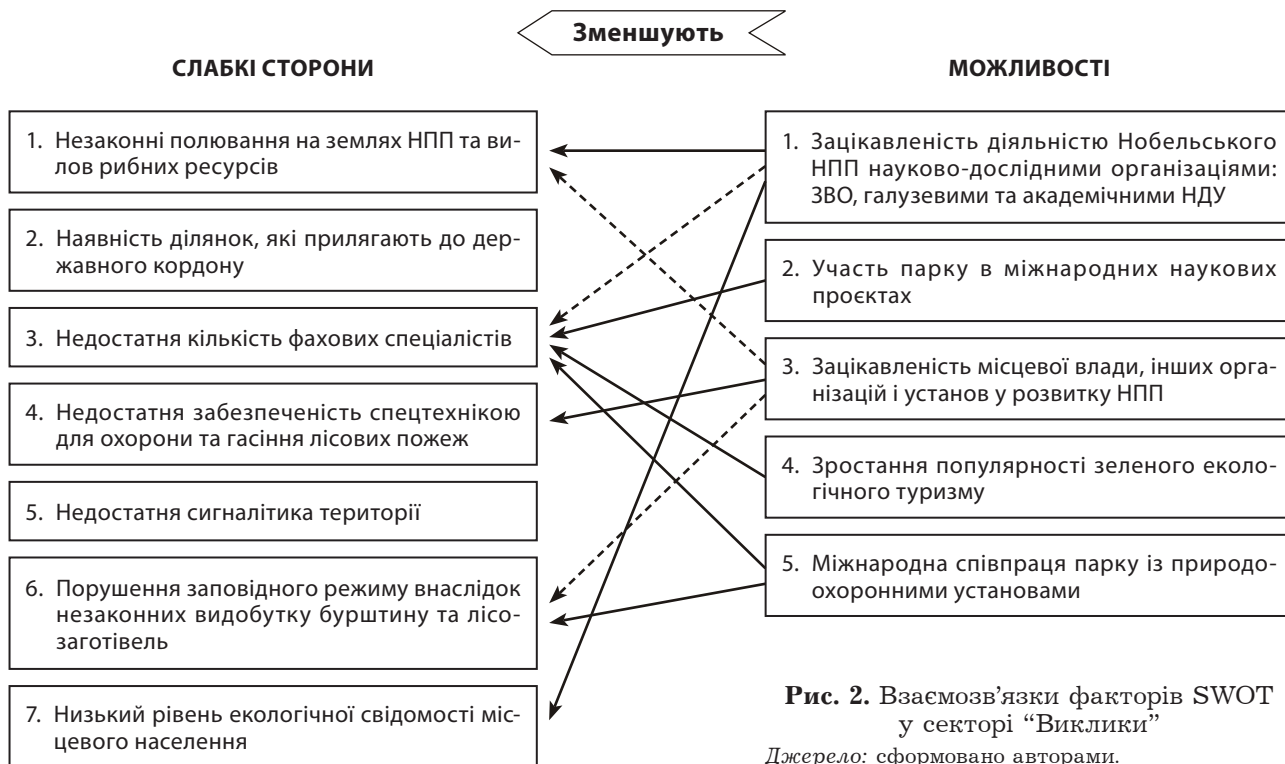

Рис. 2. Взаємозв'язки факторів SWOT у секторі “Виклики”

Джерело: сформовано авторами.

СЕКТОР “РИЗИКИ”

Тип стратегії — оборонна

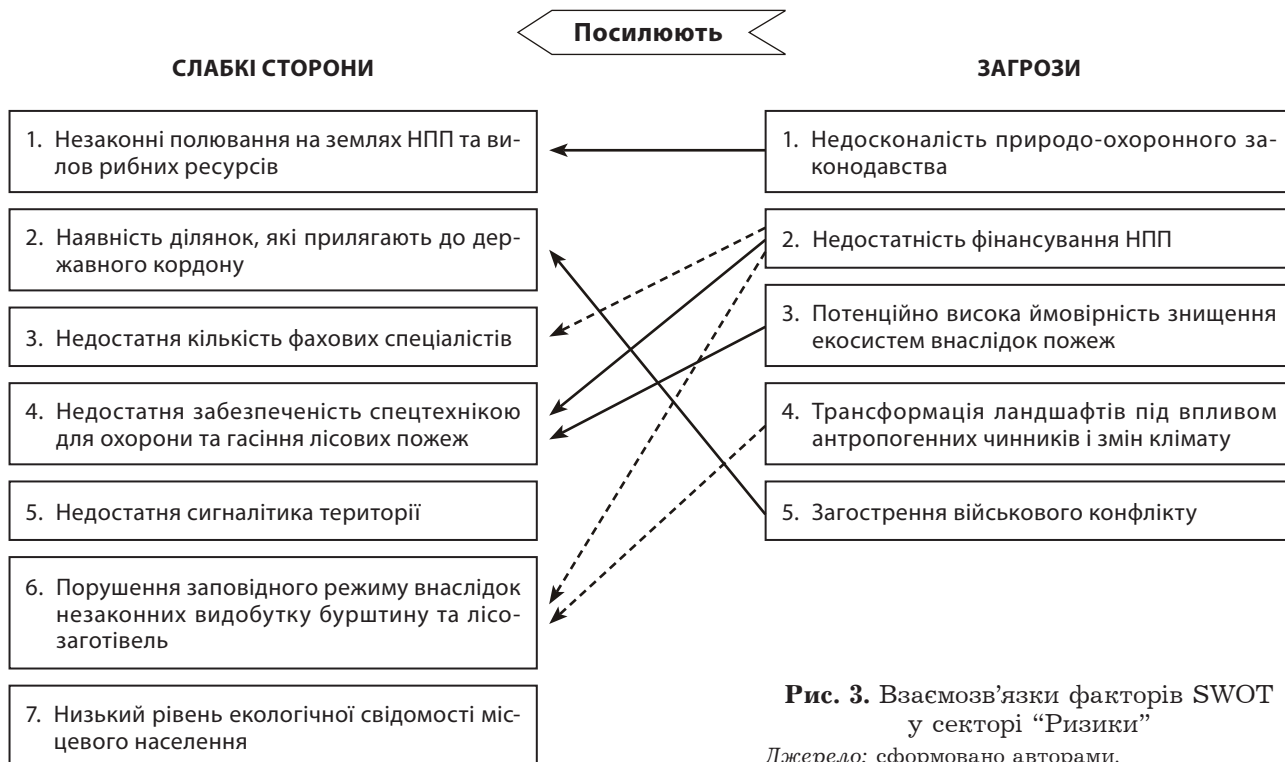

Рис. 3. Взаємозв'язки факторів SWOT у секторі “Ризики”

Джерело: сформовано авторами.

ВИСНОВКИ ТА ІДЕНТИФІКАЦІЯ ПРІОРИТЕТІВ РОЗВИТКУ

Порівняльні переваги

- Завершення війни, розширення євроінтеграційних процесів і реформ в Україні сприятимуть участі парку в міжнародних наукових проєктах, оскільки окремі його ділянки належать до ІВА-територій та Смарагдової мережі.
- Зросте зацікавленість науково-дослідних організацій роботою Нобельського національного парку, з урахуванням високого ступеня збереження природних комплексів, раритетних видів флори та фауни.
- Серед населення України та Європи зростає популярність сільського, зеленого, туризму, чим може скористатися Нобельський НПП, який має високий рекреаційний потенціал, наявні 12 природних озер площею 935 га.

Виклики

- Недостатня сигналітика території, незабезпеченість спецтехнікою та фаховими спеціалістами в середньостроковій перспективі можуть бути частково усунуті завдяки зацікавленості місцевої влади до діяльності парку.
- Міжнародна співпраця парку може сприяти підвищенню матеріального забезпечення парку, покращенню кадрового забезпечення.

- Зацікавленість діяльністю Нобельського національного парку зі сторони науково-дослідницьких організацій буде сприяти підвищенню рівня екологічної свідомості місцевого населення, зменшенню полювань та риболовства.

Ризики

- Недостатнє фінансове забезпечення діяльності Нобельського парку і, як наслідок, відсутність спецтехніки посилять ймовірність лісових пожеж, порушення заповідного режиму.
- Трансформація ландшафтів під впливом антропогенних факторів і зміни клімату сприятиме зменшенню раритетних видів флори та фауни.
- Продовження війни негативно відобразиться на прикордонних територіях парку.

ВИСНОВКИ

1. Проведення SWOT-аналізу роботи НПП при розробленні його проєкту організації із залученням стейкхолдерів надасть можливість краще оцінити можливості парку.

2. SWOT/TOWS-аналіз допомагає визначити взаємозв'язок факторів при розробленні стратегічних цілей розвитку парку.

3. Розроблений SWOT/TOWS-аналіз допоможе Нобельському національному природному парку сформулювати стратегічні та операційні цілі розвитку на довгострокову перспективу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Шершун М.Х., Микитин Т.М. Особливості управління територіями Національних природних парків. *Землеустрій, кадастр і моніторинг земель*. 2023. № 1. С. 34–41.
2. Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року: Закон України від 28 лют. 2019 р. № 2697-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-19> (дата звернення: 07.06.2023).
3. Про Проєкт організації території національного природного парку, охорони, відтворення та рекреаційного використання його природних комплексів і об'єктів: Положення. Наказ Міністерства охорони навколишнього природного середовища України 06.07.2005 №245 (у редакції наказу Міністерства екології та природних ресурсів України від 21.08.2014. № 273). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0831-05> (дата звернення: 07.06.2023).
4. Микитин Т.М. Стратегічне управління розвитком національних природних парків: теоретичний аспект. *Збалансоване природокористування*. 2019. № 4. С. 100–106.
5. Weihrich H. The TOWS matrix — A tool for situational analysis. *Long Range Planning*. 1982. Vol. 15. Issue 2. P. 54–66.
6. Згуровський М.З., Перевезра К.В. Методика побудови сценаріїв розвитку України з використанням SWOT-аналізу. *Системні дослідження та інформаційні технології*. 2009. № 2. С. 7–17.
7. Багорка М.О., Білоткач І.А. SWOT-аналіз як основа формування маркетингових стратегій підприємств. *Агросвіт*. 2010. № 6. С. 17–23.
8. Бондарчук Н.В. SWOT аналіз в забезпеченні економічної безпеки аграрного підприємства. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. 2019. Випуск 15. Т. 1. С. 8–15.
9. Балабанова Л.В. SWOT-аналіз — основа формування маркетингових стратегій: навч. посібник / За ред. Л.В. Балабанової. Київ: Знання, 2005. 301 с.
10. Перфілова О. Є. Проблеми та особливості впровадження SWOT-аналізу в практику стратегічного управління вітчизняних підприємств. *Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку*. 2008. № 624. С. 77–84.
11. Про природно-заповідний фонд: Закон України від 16 черв. 1992 р. № 2456-XII. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2456-12> (дата звернення: 07.06.2023).

12. Про створення Нобельського національного природного парку: Указ Президента України від 11 квіт. 2019 р. № 131/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/131/2019#Text> (дата звернення: 07.06.2023).
13. Шершун М.Х., Микитин Т.М., Діковицький В.М. SWOT-аналіз роботи національних природних парків. Природно-ресурсний комплекс Західного Полісся в контексті сталого розвитку: збірник тез всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Березне, 16–17 травня 2023 року). Березне: НСІ НУВГП, 2023. С. 202–204.

SWOT ANALYSIS OF NATIONAL NATURE PARKS

Shershun M.

Doctor of Economics, Leading Researcher
Institute of Agroecology and Environmental Management of NAAS (Kyiv, Ukraine)
e-mail: M.X.SHERSHUN@ukr.net; ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9947-8949>

Mykytyn T.

Candidate of Technical Sciences, Associate Professor
Rivne State Humanities University (Rivne, Ukraine)
e-mail: TAPAC_M@ukr.net; ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8285-6800>

Ivashyniuta S.

Candidate of Agricultural sciences
Nadsluchansky institute of the National university of water and environmental engineering
(Berezne, Ukraine)
e-mail: s.v.ivashyniuta@lis.institute; ORCID: <https://orcid.org/0009-0002-7397-2014>

Dikovyt'skyi V.

Director
The Nobel National Nature Park (Nobel village, Ukraine)
e-mail: dvmecolog@gmail.com

In Ukraine 56 national nature parks (NNP) have been created, which are powerful centers for the preservation of natural complexes, recreation, conducting scientific nature conservation research and ecological educational work. The work of the NPP is regulated by the park territory organization project. It is based on a 10-year development strategy of the environmental protection institution. A comprehensive analysis of the organization's work is the basis for developing a strategy for its development. Today, various tools are used to conduct such an analysis, including SWOT analysis. We have proposed approaches to conducting such an analysis in national natural parks. The factors affecting the formation of the strengths and weaknesses of the NNP work, its opportunities for development and threats have been determined. It is proposed to conduct a SWOT/TOWS analysis of the work of national nature parks in order to determine the strategic goals of the nature protection institution. For this, it is proposed to consider the interrelationships of factors in the sectors of comparative advantages, challenges and risks. Based on the proposed approach, an analysis of the work of the Nobel National Natural Park was carried out, which made it possible to determine the park's development prospects.

Keywords: nature reserve fund, nature protection institution, NNP territory organization project, development strategy, TOWS analysis.

REFERENCES

1. Shershun, M.Kh., Mykytyn, T.M. (2023). Osoblyvosti upravlinnia terytoriiamy Natsionalnykh pryrodnykh parkiv [Peculiarities of managing territories of national natural parks]. *Zemleustrii, kadastr i monitoringh zemel* – Land surveying, cadastre and land monitoring, 1, 34–41 [in Ukrainian].
2. Pro Osnovni zasady (stratehiiu) derzhavnoi ekolohichnoi polityky Ukrainy na period do 2030 roku: Zakon Ukrainy vid 28.02.2019 [On the Basic principles (strategy) of the state environmental policy of Ukraine for the period until 2030: Law of Ukraine from 28.02.2019]. (2019). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-19> [in Ukrainian].
3. Polozhennia pro Proekt orhanizatsii terytorii natsionalnoho pryrodnoho parku, okhorony, vidtvorennia ta rekreatsiinoho vykorystannia yoho pryrodnykh kompleksiv i obektiv: Nakaz Ministerstva okhorony navkolyshnoho pryrodnoho seredovyshcha Ukrainy 06.07.2005 №245 (u redaktsii nakazu Ministerstva ekolohii ta pryrodnykh resursiv Ukrainy vid 21.08.2014 № 273) [Regulations on the Project for the organization of the territory of the national natural park, protection, reproduction and recreational use of its natural complexes and objects: Order of the Ministry of Environmental Protection of Ukraine 07.06.2005 No. 245 (as amended by the Order of the Ministry of Ecology and Natural Resources of Ukraine dated 08.21.2014 No. 273)]. (2014). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0831-05> [in Ukrainian].
4. Mykytyn, T.M. (2019). Stratehichne upravlinnia rozvytkom natsional'nykh pryrodnykh parkiv: teoretychnyj aspekt [Strategic management of the development of national natural parks: theoretical aspect]. *Zbalansovane pryrodokorystuvannia–Sustainable environmental management*, 4, 100–106 [in Ukrainian].

5. Wehrich, H. (1982). The TOWS matrix—A tool for situational analysis. *Long Range Planning*, 15, 2, 54–66. [in English].
6. Zghurovskiy, M.Z., Perevezra, K.V. (2009). Metodyka pobudovy stsenariiv rozvytku Ukrainy z vykorystanniam SWOT-analizu [Methodology for building development scenarios of Ukraine using SWOT analysis]. *Systemni doslidzhennia ta informatsijni tekhnologii — Systemic data and information technology*, 2, 7–17 [in Ukrainian].
7. Bahorka, M. O., Bilotkach, I.A. (2010). SWOT — analiz iak osnova formuvannia marketynhovykh stratehij pidprijemstv [SWOT analysis as a basis for the formation of marketing strategies of enterprises]. *Ahrosvit*, 6, 17–23 [in Ukrainian].
8. Bondarchuk, N.V. (2019). SWOT analiz v zabezpechenni ekonomichnoi bezpeky ahrarnoho pidprijemstva [SWOT analysis in ensuring the economic security of an agricultural enterprise]. *Aktual'ni problemy rozvytku ekonomiky rehionu—Actual problems of economic development of the region*, 15, 1, 8–15 [in Ukrainian].
9. Balabanova, L.V. (2005). *SWOT-analiz — osnova formuvannia marketynhovykh stratehij: navch. posibnyk [SWOT analysis is the basis for forming marketing strategies: training. manual]*. Kyiv: Znannia [in Ukrainian].
10. Perfilova, O. Ye. (2008). Problemy ta osoblyvosti vprovadzhennia SWOT-analizu v praktyku upravlinnia vitchyznianskykh pidprijemstv [Problems and features of the implementation of SWOT analysis in the practice of strategic management of domestic enterprises]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu "Lvivska politekhnika". Menedzhment ta pidprijemnytstvo v Ukraini: etapy stanovlennia i problemy rozvytku*, 624, 77–84 [in Ukrainian].
11. Pro pryrodno-zapovidnyj fond: Zakon Ukrainy vid 16.06.1992. [On the nature reserve fund: Law of Ukraine from 16.06.1992]. (1992). URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2456-12> [in Ukrainian].
12. Pro stvorennia Nobelskoho natsionalnoho pryrodnoho parku: Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 11.04.2019. [On the creation of the Nobel National Natural Park: Decree of the President of Ukraine from 11.04.2019]. (2019). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/131/2019#Text> [in Ukrainian].
13. Shershun, M.Kh., Mykytyn, T.M. & Dykovytskyi, V.M. (2023). SWOT-analiz roboty natsionalnykh pryrodnykh parkiv [SWOT analysis of the work of national nature parks]. The natural resource complex of Western Polissia in the context of sustainable development' 23: *Zbirnyk tez vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii (16–17 travnia 2023 r.) — Collection of theses of the All-Ukrainian scientific and practical conference* (pp. 202–204). Berezhne: NSI NUVHP [in Ukrainian].

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

Шершун Микола Харитонович, доктор економічних наук, провідний науковий співробітник, Інститут агроекології і природокористування НААН (вул. Метрологічна, 12, м. Київ, Україна, 03143; e-mail: M.X.SHERSHUN@ukr.net; ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9947-8949>)

Микитин Тарас Миронович, кандидат технічних наук, доцент, Рівненський державний гуманітарний університет (вул. С. Бандери, 12, м. Рівне, Україна, 33028; e-mail: TAPAS_M@ukr.net; ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8285-6800>)

Івашинюта Сергій Володимирович, кандидат сільськогосподарських наук, завідувач кафедри лісівництва Надслучанського інституту Національного університету водного господарства та природокористування (вул. Дружби, 28, с. Мала Любаша, Рівненського району, Рівненської обл., 35009; e-mail: s.v.ivashyniuta@lis.institute ; ORCID <https://orcid.org/0009-0002-7397-2014>)

Діковицький Володимир Миколайович, директор, Нобельський національний парк (вул. Центральна, 3, с. Нобель, Вараський р-н, Рівненська обл., Україна, 34013; e-mail: dvmecolog@gmail.com)